

Test antrenament Examenul național de bacalaureat
Proba E. d) Logică, argumentare și comunicare

Propunător: Prof. Sava Gabriela

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I (30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

- 1. Dacă termenul A este în raport de opoziție cu termenul B, iar termenul C este specie a termenului A, atunci:**
 - a. niciun C nu este B
 - b. toți B sunt C
 - c. unii C sunt B
 - d. termenii A și C sunt în raport de încrucișare
- 2. Raționamentul „Toți matematicienii sunt persoane riguroase; prin urmare, unele persoane riguroase sunt matematicieni.” este:**
 - a. o conversiune validă
 - b. o inferență deductivă imediată validă
 - c. o inferență deductivă imediată nevalidă
 - d. un silogism valid
- 3. În propoziția „Unii adolescenți pasionați de lectură sunt elevi olimpici.”:**
 - a. cuantorul este universal
 - b. predicatul logic este „elevi”
 - c. subiectul logic este distribuit
 - d. propoziția este particulară afirmativă
- 4. O definiție este corectă numai dacă:**
 - a. definitul este mai larg decât definitorul
 - b. definitorul nu conține metafore sau expresii echivoce
 - c. definitorul este exprimat exclusiv negativ
 - d. definitul și definitorul sunt termeni singulari
- 5. Din punct de vedere intensional, seria ordonată crescător este:**
 - a. mamifer, animal, vertebrat, câine
 - b. elev, elev de liceu, elev de clasa a XI-a, elev de clasa a XI-a pasionat de logică
 - c. elev de clasa a XI-a pasionat de logică, elev de clasa a XI-a, elev de liceu, elev
 - d. vertebrat, mamifer, câine, animal
- 6. Propoziția „Niciun artist autentic nu este lipsit de sensibilitate.” este:**
 - a. universală afirmativă
 - b. particulară negativă
 - c. universală negativă
 - d. particulară afirmativă
- 7. Într-un silogism valid:**
 - a. termenul mediu apare în concluzie
 - b. din două premise negative rezultă o concluzie negativă
 - c. termenul distribuit în concluzie trebuie să fie distribuit și în premisă
 - d. concluzia este întotdeauna universală
- 8. Clasificarea „sporturile sunt individuale, de echipă și spectaculoase” încalcă regula:**
 - a. exhaustivității
 - b. clarității

- c. unicității criteriului
- d. opoziției claselor

9. Contradictoria propoziției „Unele opinii nu sunt argumente valide.” este:

- a. Toate opiniile sunt argumente valide.
- b. Nicio opinie nu este argument valid.
- c. Unele opinii sunt argumente valide.
- d. Toate opiniile nu sunt argumente valide.

10. Un mod silogistic este valid dacă:

- a. respectă exclusiv regulile figurii silogistice
- b. concluzia rezultă cu necesitate din premise
- c. ambele premise sunt particulare
- d. termenul major apare în ambele premise

20 puncte

B. Se consideră termenii A, B, C, D și E astfel încât termenul A este specie a termenului B și, totodată, gen al termenului C. Termenul D se află în raport de încrucișare cu termenii A și B, dar în raport de opoziție cu termenul C, fiind, totodată, gen al termenului E. Termenul B se află în raport de opoziție cu termenul E.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D și E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

- a) Toți C sunt A.
- b) Toți B sunt A.
- c) Niciun D nu este C.
- d) Toți D sunt E.
- e) Niciun E nu este C.
- f) Unii C nu sunt B.
- g) Niciun C nu este E.
- h) Unii A nu sunt B.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. *Niciun președinte nu este rege.*
2. *Toți antreprenorii sunt persoane care își asumă riscuri.*
3. *Unele clădiri sunt opere de artă.*
4. *Unii profesioniști nu sunt oameni tratați cu respectul cuvenit.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, contrara propoziției 2, contradictoria propoziției 3 și supraalterna propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, conversa obversei contrarei propoziției 1, respectiv, obversa supraalternei propoziției 3. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă tigrii sunt feline, atunci felinele sunt tigri.*

Y: *Putem afirma că unele activități economice nu sunt legale, deoarece unele activități economice sunt ilegale.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. Se dau următoarele moduri silogistice: eae-2, iae-4.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre schemele de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția “*Unele vehicule sunt nepoluante.*” **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Dacă există alegeri care nu sunt regretate, atunci unele alegeri nu sunt decizii pripite, știind faptul că deciziile pripite sunt regretate.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul mediu este distribuit în premisa majoră.
2. Concluzia este o propoziție particulară negativă.
3. Termenul major este distribuit atât în premisa majoră, cât și în concluzie.
4. Termenul minor al silogismului este *decizii pripite*.

4 puncte

D. Se dă următoarea definiție:

Pictura este activitatea cu care se ocupă pictorii.

- a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
- b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**
- c) Construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „*pictura*”. **2 puncte**